

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шлан. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Гукотий не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в пріам 500 зол.
За границею:
В Америці: 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 120
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміст адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-25.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Гармонія.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 24. квітня 1929

Сьогодні радіо клуб Б. Б. — своєрідний парламент у польському парламенті. Ця „маленька сесія“ стигнула до соймового будинку тому журналістів, яких в нинішній ситуації цікавлять перебігів: коли буде скликана соймова сесія, — бо відповідь на це питання викинуло би загальну тактику уряду. Офіційний комунікат Б. Б., переданий клубом парламентарних співрозмовників після отих нарад, мав 5 рядків, з чого 2 були присвячені помершому сенаторові Леон-Лінові; ясно, що з тих 5-ми рядків мудрим бути не можна. Конспіративна метода політ. діяльності Б. Б. тріває далі. Лише згодом може пролістати дещо до газет із тих „тайн“, з яких склалися сьогоднішні наради: сьогодні — як влучно висловився представник одного з найважливіших варшавських щоденників — кожний парламентарний співрозмовник, який хоче довідатися, про що радив найбільший парламентарний клуб, є трактований наче „агент оумаженої держави“, який хоче викрасти „державну тайну“. Про будь-який конкретний вислід нарад ані слова; отже ані слова й про погляд клубу, як цілості, на потребу чи зайвистість літньої сесії. Преса повинна вдовольнитися відомою, що „збори дали вислід вояки гармонії послідів на низку політичних і господарських проблем та устійних планів праці Б. Б.“ І ось не скликавши соймової сесії, лише для гармонії серед посівів і сенаторів Б. Б. стала головною темою кулуарних розмов і а цьому напрямку звернулося тепер ціле зацікавлення преси.

Бо з тією гармонією річ щораз гірша. Коли сьогоднішній „Голос Правди“ цілу передову статтю присвячує цій гармонії і цілий підручник історії згадує та ПОВ наводить на доказ, що ця гармонія справді існує, — то це вже недобрый знак! Ахіллєва пята цих аргументів у тому, що табір саванів — це не леґіони і не ПОВ, — це і Радзівіла і Любомірський, Мейштович і Вісліньський, Вирка і Крижановський, Салойца і Богуславський, і Станіський і Смуліковський — отже що тут говорити про стрілецький підручник „визнєвисть, дисципліна і точність“, з якого уже 20 літ тому вчилися нинішні сенатори політичної мудрості?

Ніде правди ані: тої піщини в саванічному, допитичному таборі, яка почала творитися під чашпором різних соціально-економічних світоглядів різних саванічних діячів, створених кабінету д-ра Світальського, як вислід довготривалої кріпін не залатало. Останні дії принесли жменю нових бататомих фактів: безбесісний „Пшед-світ“ вперше явлю виступив проти групи консервативності у Б. Б.; монархістичний „Дзень Поль-ські“ явню закликів уряд до вірвання в „соціалі-зуючий експеримент“ (під адресою мін. Морчевського); уступаючи прем'єр Бартели в ін-терв'ю з краківським „Курєрком“ цілу свою хвору печінку авали на голову „легкодушного ви-слєського молодця“ поета Машкевича, який у відповіді у передовиці вилєського „Слова“ під-тримав цитату з золотих думок шведського кан-цлера Оксенсгєрпа: „світ не знає, як мало тре-ба людськ. розуму, аби правдива державою“. Від часу славного посмертного слова рез. Ступінь-ського на міністерській могилі Мейштовича, по-другий нечуваній у світі випадок, коли два по-сли того самого урядового бляху, два члени Во-го дієлі, дають себе взаємно у пресі.

Але офіційний комунікат говорить про гармонію. Шляком неофіційно говорять, що брак цієї гармонії саме й був однією з головних тем нинішньої наради та що політ. Славек висло-вил своє велике вигодування в привоку аравія феміліяних брудів на очах усіх профанів. Кіль-ка днів тому на світочній академії у Вильні з нагоди 10-тиліття зобути його польськими ви-словами, і пос. Славек і пос. Косцілковський за-вважували теж до цноти. Здається, що ця ви-слєський вояки торкався не так польсько-бізо-

русько-литовського братання, як тільки вну-трішньо-польського, а зокрема — внутрішньо-саванічного.

Саванічна преса без ушпиту твердить про ту міць, яку надало державі післяграєвське прав-ління. Алеж фактом є, що ніколи ще в Польщі не було такого внутрішньо-громадянського роз-бриття як тепер. І цей факт ставить твердження саванічної преси про міць шоаніменше в сумнів. Таке твердження зродилося з невірної тези, що сильний уряд є рівнозначний із сильною державою. Тимчасом на міць держави складаються не такі чи інші методи правління уряду, а ви-ключно сильне в своїй організаційній і мораль-ній спільності громадянство.

Образ сучасних відносин у польському гро-мадянстві є тому повчальним під деякими огля-дами і для нас.

I. Кедрин.

Політика в самоврядуванні.

(Від нашого кореспондента.)

Луцьк, 22. квітня 1929.

В Луцьку сталася подія, яка, як на нашу волинську відносину, може стати передмовою й історичною. Тому не можна обійти її мовчан-ню. Навпаки, необхідно звернути на неї увагу всіх тих, що працюють на тому самому полі, на якому вона сталася. А саме на полі самовря-дування.

Луцький повітовий сеймик 16. ч. м. мав від-вагу відійти за свої права. А Волинь до цього не звикла.

Як-то? Нагадувати комусь про свої законні права? Протестувати проти порушення цих прав? Обвинувачувати? — Господи! Та цеж по-найменше „непольськість“! А буває що й „большовизм“!

Так думають численні наші громадяни по самоврядуваннях: громадських і міських радах та по сеймиках. Ідея автономності комунальних господарств є для них покищо майже неісную-ча. Вона з них обмежується трьома „правила-ми“: мовчати, слухати й виконувати. Вони пере-конані, що начальство має право не тільки за-тверджувати чи відкидати постанови самоуправ-них тіл, але ще може й накласти їм те чи інше згорі.

Так власне сталося з бюджетом луцького сеймику на 1929 р. Волинська влада скреслила „за браком покриття“ субвенції для луцької „Пресвіти“ (2.000 зол.) і луцької української гімназії (6.000 зол.) — на бурсу для незможних учнів. А субвенція на будівлю дому української гімназії в розмірі 50.000 зол. залишено в бюдже-ті на таких умовах:

„Кредити надіаються з тим, що видавання кредитів уможливиють від майже додаткового до-зволу, який наступить по презапожованні ви-казу фондів на ціль будови, якими розпоряджає т-во чи концесіонер, що веде українську приватну гімназію, і нарешті по усталенні, які права за-стережено поитовому комунальному союзові в загальному кермуванні зазначеною гімназією і в розпорядженні її маитком“.

Навіть дуже оптимістично настроєний кси-цесіонер гімназії (він-же член сеймику) у відпо-відь на ці умови заявив, що не має налії отже-жати субвенції в цьому столітті. А крім того, зазначена умова вимагає „спільнотства“ сеймику в гімназії та її маитку, себ-то, щоб вона пере-стала бути приватною й українською.

Цілком інше відношення до „Машеки Школьної“. Субвенція для неї затверджено без усіляких застережень (біля 40.000 зол.). Для неї „брак покриття“ не стверджено й умови про спільнотство сеймику не поставлено. Мало того: її частка грошей на покриття борів, які вона позичала на свої потреби. Замітне, що з огляду на „брак покриття“ (для українців) в „Школі“ освіта, субвенції на „Машеку Школь-ну“ перенесено до „Школи“ торговель й про-мисла“. Можє це й зовсім влучно, коли подивити

Хочете чи не хочете, Ваші будинки мусять бути обезпечені на повну вартість. Коли їх добровільно не обезпечите в 1/4 часті в Т-ні „Дністер“, то П. З. У. В. примусом стягне від Вас премію і мі-целі 1/4 часті, отже разом від цілої обезпеченої вартості будинків. Тому виконайте свій народний обов'язок і виповідште 1/4 часті на рік 1930 а П. З. У. В. і що 1/4 часті обезпечить в Т-ні Ва Обезп. „Дністер“ у Львові вул. Руська 20.

про „волинський промисл“ на зобування нових душ.

Але й цього мало. Волинський уряд, стю-нувши субвенції для національних „меншин“, встановив до бюджету цілу низку субвенцій для польських організацій та установ, анівши бю-джет з дефіцитом.

Для 16. квітня сеймик, після короткої ін-терв'ю, став на шлях оборони своїх прав і біль-шість голосів прийняв такі резолюції, внесені українцями.

1. На дескрипт Волинського Воєніського у-ряду з 16. IV. ч. р. ч. 76 в справі затверджен-ня бюджету сеймику на 1929—30 рік внести за-жalenня до Найвишого Адміністративного Тра-буналу в Варшаві, а саме: в часті, що торка-ється: а) скреслення слідуєчих субвенцій: на українську гімназію — 6.000, на „Машеку школь-ну Чеську“ — 6.000 зол., на школу жидівську „Тарбут“ — 5.000, на луцьку „Пресвіту“ 2.000 зол. і на фельдшерський пункт у с. Лаврові — 4.364,90 зол., разом на суму 22.364,90 зол.; б) внесення додаткових асигнувань: на фінанче ви-ховання — 6.000 зол., на улі в утриманні проти-чужинної станції в Луцьку — 1.000 зол., на притулок для старців у Зимному — 6.500 зол., на літніськ в Казані для дітей — 4.000 зол., на літні польові — 1500 зол., на асигн. боротьби з трахомою в Аламіні — 3.000 зол., на боротьбу з алькоголем — 800 зол., на суму 22.760 зол., а то зі слідуєчих мотивів: Уряд Волинського Во-инства за причину скреслення субсидій позав-брак покриття лізатів значаєчих, але в тойже час підвищує видатки на суму 22.700 зол. теж на субвенції, зводичи бюджет з дефіцитом на су-му 7.334 зол., з чого виділяють, що мотивами скреслення є не мотиви ошадності, а бажання позбавити субсидій інституції націоналістич мен-шностей, особливо української, з яких вони кори-стали від часу існування сеймику.

2. Стримати виплату всіх субсидій з бюдже-ту 1929—1930 р. згідно з ухвалою Повітового Ви-дачу з 16. IV. ч. р., протокол ч. 46.

Внескомані не додали, що всі ці „фінанчі-виховання“, літні польові, притулки мають спеціальні денационалізаційні зазначення.

Належить ще додати, що ці арії субвенції українським установам (7.000 зол.) і національ-ним меншостям (чехи й жиди) скреслені в бю-джеті на суму 3 мід. 300 тисяч, з якому в такій позичці: дорога й паощі (звичайно перед уря-довими інституціями) — 647.251 зол., а зорозок — 1. 194.073 зол., опіка 121.561 зол. Тут скре-слені не робитися, хоча ревізія комісія в цих позичках бюджету на мін. рік алалила богато-цкавих позичок. Скреслюється лише те, що для на нашу освіту й культуру.

Зазначені резолюції сеймику викликали в Луцьку величезну констернацію. Українська опінія схилилася до того, що ці резолюції за-мислі, що сеймик повинен різко внести в пра-вильні субвенції на ті інституції, які мають за-данням денационалізувати як українську біз-нішність, так і національні меншості новим намет мас.

На це треба звертати певну увагу й іншим повітам.

В. Островський

Політична перемога Веніельоса.

Цими днями закінчилися вибори до першого грєйського сеймату. Веніельос одержав рішучу перемогу. Бо до сеймату виборили 73 його сторон-ники, 11 револіції і 9 членів різних опозицій-них партій.

Відгуки репараційної конференції.

Без висяду. — З меморіалу дир. Шахта. — Дешо з його поглядів зперед трьох літ.

Репараційна конференція досі не дала ніяких позитивних вислідів. Вигляди на порозуміння щодо спірних точок слабі. Перерва в нарадах конференції не дає вигляду на можливість усунення непорозуміння, головним чином щодо цифрового устаткування репарацій, щодо трансферової охорони та щодо річевих чинників. Перервання конференції є фактично її закінченням. Так згодом менше твердити німецька демократична преса.

В світовій пресі ширяться ще відгомони тієї конференції експертів. Аліанти й їх союзники на ас бокс обертають меморіал дир. Шахта. Хоч він досі ніде не був оголошений, то французькі журналісти встигли познайомитися з його суттю — на їх думку — частинами. „Еко де Парі“ подає ось такий уступ із меморіалу Шахта:

„Якщо Німеччина має мати спроможність платити зобов'язання, які будуть на неї наложени на основі нового плану, то з річю конечною, щоб їй дано у вищій — ніж досі — мірі потрібну до тієї цілі господарчу основу. Тому звіт експертів мусить найти шляхи і способи, за яких допомогою можна буде піднести платиничу здатність Німеччини. При тому треба буде взяти на увагу таку точку погляду:

„На Німеччині вагаться у вищій мірі примус, ніж на якій іншій промисловій країні, щоб для підтримки і розвитку своєї продукції спроваджувала сировину із заграниці. Внаслідок війни зменшено внутрішню основу її сировини. Німеччина втратила спроможність витворювати власні заморські сировини. Та страта висловлюється незначимо великим обтяженням її платиничого й торговельного біляису. Однак коли Німеччина має сплавувати свої зобов'язання без постійно зростаючого свого задовження супроти заграниці, то мусить мати нагоду, щоб наново могла витворити заморську основу для здобування сировини, яку розвивала би власними засобами, власною валютою і під власною відповідальністю.

„Щодо заосмотрення Німеччини в поживу, го є особливо важним, щоб признав засоби поживи був обмежений і заступлений власною продукцією. При тому не можна поминути факту, що важні хліборобські простори, які давали надмір поживи на німецькому сході, Німеччина втратила та що велику область, яка служить майже виключно до витворення хліборобських плодів, відмежовано від решти Німеччини. Внаслідок того господарський добробут тієї області зменшився, а німецький уряд мусить постійно їй помагати.

„Тому треба обдумати відповідні кроки, щоб усунути ті віденні умови, які так визначно зменшують німецьку платиничу здатність“.

Польська й французька преса пригадує, що ще в 1926 р. дир. Шахт висловлював аналогічні погляди перед представником шоденника „Журналь де Женев“, тільки далеко ядреніше і конкретніше. Тоді ось так висловлював він свої погляди у справі репарацій і заг. господарського становища Німеччини, а в дальшому у цілої Європи.

„Я є крайнім песимістом у відношенні до всього, що торкається будучої ситуації. З тією хвилею, коли репараційні тигари osiągnули своє максимум, себ-то два з половиною мільярда, обтяжать вони край значно понад його сили. Європа так довго не може отримати відшкодувань, доти обов'язуватиме отсей мировий трактат, який по суті є воєнним трактатом: доки Польща не заверне нам коридора і Гор. Шлеська. Просту тільки взяти на увагу, що ми втратили: Альзацию і Льотарингію, Еппен, Мальмеди, Шлезвік, коридор, Гор. Шлеськ, колонії і т. д. Ми зрезігнували з Альзаци й Льотарингії, хоч то були корінні німецькі краї. Однак напротязі 40 літ вони стояли на перепоні французько-німецькому порозумінню. Намагаємося навязати порозуміння з французами тепер, коли вони ними володіють. Зрештою, знаємо, що альзатці й льотаринці так само будуть незадоволені з одних, як і з других. З Бельгією й Данією якось зуміємо погодитися. Коли йде про мою думку, то я є протинний комплікуванню наших міжнародних відносин з приводу 200 тисяч тирольських німців. Зате з тим, що торкається коридора й Гор. Шлеська ніколи не погоджусь! То є стид для Європи і стид для Ліги Націй. Маємо робити жертви? Чи не до сьїти відступити Познань? Зрештою, байдужим є те, що поляки колонізують коридор, бо ми ніколи не погодимося з довершеними фактами. Господарча доля Польщі є мені так довго байдужа, доки поляки не віддадуть нам того всього, що нам забрали. Зате в дні, коли то наступить, я готов кинути на терезу всі економічні сили Німеччини, щоб запевнити Польщі добробут. Але до того дня ані шага! Є божевільним допускати, що східна Європа може продовжувати своє існування в тій конфігурації, в якій є тепер. Мадярщина, Румунія, Чехословаччина, все те не втримається. Не знаю, в який спосіб прийдуть зміни, але теперішній стан є протинний натурі“.

Військова залога антанти в Надренії.

Американський журнал „Інформаційна Служба“, який видає товариство для закордонної політики, подає статистичні дані про величину військової залоги антанти в Надренії. В 1922 р. було 147.655 залогів, в 1924 р. — 200.000, а в вересні 1928 р. — 66.969. (Французи, бельгійці, американці, англійці). Французи мали в 1920 р. 88.550, в 1921 р. — 88.042, в 1922 р. — 90.419, в 1923 р. — 148.604, в 1924 р. — 103.552, в 1925 р. — 68.978 і в 1928 р. — 54.639. Англії мали 10.210 залогів в 1922 р. і 6.760 чол. в 1928 р.

Повітова самоуправа.

всвідство	адм. дороги	освіта	здор.	опіка	різ.
в тисячах					
1) львівське	1.100	4.700	80	500	60
2) станісл.	600	2.300	60	400	5
3) тернопільське	600	1.100	50	300	60
4) волинське	750	2.000	200	2.100	700
5) польське	500	1.100	70	900	500
Разом	3.550	11.200	460	4.200	1.370

Підсумки. Коли порівняємо цілі, на які зуживає самоуправування свої фінансові засоби в п'яти українських воєводствах, то побачимо, що непомірно багато видає самоуправування на кошти загальної адміністрації: сільські громади 9.370.000 зол., невиділені міста 6.500.000 зол., виділені міста 4.600.000 зол., повітова самоуправа 3.500.000 зол. Непомірно високі кошти змінистості, незвичайно велика кількість самоуправної бюрократії — це Ахлієва пита польського самоврядування. Мається враження, що самоуправування існує в Польщі для вигоди самоуправних урядників. Державна влада не лише не поборює цього анха, а навпаки робить все можливе, щоб поборити кадри самоуправної бюрократії. В останньому часі повітові старости насилують наших сільських громадам громадських писарів з міста і ведуть тим своїм мужам довіря солено платити. Коли ще візьмемо під увагу, що самовряду бюрократія є в своїй великій більшості польської народності і відноситься неприхильно до українського населення, то зрозуміємо її шкідливість. Поза загальною адміністрацією виділяють українські сільські громади найбільше на освіту (6.500.000 зол.) та поправу і будову доріг (2.500.000). Видатки на освіту — це видатки на удержання і будову народних шкіл. Оскільки українські громади будують шкільні будинки, то виключно на призначення шкіл з польського і українського викладацькою мовою, бо повітові старости, як керівники повітової самоуправи або повно протидіють будь-якій школі з українською

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Любов папи до Польщі.

Римський кореспондент ПАТ-а Л. Хшановський перед своїм від'їздом віддав кард. Гаспарі, з яким відбув розмову на актуальні для Ватикану і католицизму питання. Нає цікавить головним перша частина тієї розмови. На запит п. Хшановського, як кард. Гаспарі відноситься до Польщі і яка її ситуація у Ватикані, відповів запитаний:

„Польща має у Ватикані те велике щастя, що має любов і сентимент св. Отця, який так добре її знає, пам'ятає і ховає її в своєму серці. Коли тільки полагоджувало справу, зв'язані з Польщею, св. Отець викидав все велике зацікавлення і батьківську прихильність для вашого народу. Зрештою, думаю, що ті почування папи відомі і в Польщі, якій св. Отець вже багато разів давав своє благословення, переказуючи їх всьому народові, вашому президентові Ігн. Мошіському та марш. Пілсудському, якого св. Отець так добре пам'ятає і високо цінить, та про якого говорить як про найвищий прояв польського патріотизму і віри вашого народу у вашу незалежність. Св. Отець любить Польщу і польський нарід, що багато разів давав докази своєї віри, тієї віри, що була його силою в літах важкої долі. Маючи у Ватикані за собою такі високі почування і таку глибоку знайомість з Польщею, можете вважати себе щасливими, бо ви справді є в упривілеженому становищі“.

По суті, кард. Гаспарі не дав прямої відповіді на поставлене питання, заслонюючись язучанням любови папи до Польщі, яка є передумовою польського упривілеження у Ватикані.

З прилюдної кореспонденції.

Живемо в часах, коли в моді є прилюдна кореспонденція. Після листа марш. Дашинського до б. прем. Бартеля, неписівська преса („Роботник“, „Дзвіник Любоми“ й ін.) містить цікавий лист посла А. Прагера до мін. внутр. справ Скалковського.

Цей лист є такий характеристичний для сучасних відносин, що варто подати його в цілості:

Пане Міністре!

Вчора поширено на вулицях Варшави відозву „до робочого народу“, видану якоюсь „Лігою Великодержавного розвитку Польщі“. На ту відозву дозволяю собі звернути увагу пана міністра, бо вона обіймає собою яскраві брехні про діяльність союму, що має всі признаки свідомого обманства, і у високій мірі трівожить публічну думку.

„Автори тієї відозви твердять між іншим, що на основі ухвали союму „скреслено Міністро-

викладавкою мовою або унеможливають одержання на ту ціль державної підмоги чи позички. Видатки сільських громад на публічне здоров'я це переважно звороти коштів лікування бідних мешканців громади в шпиталях. Видатки сільських громад на підтримку рішничства, це переважно накинени громадам повітовою самоупрою видатки на уладження регіональних рішничих вистав, на всякі польські рішничі товариства і т. п.

Не спиняюся над видатками повітового самоврядування, бо господарку повітової самоуправи розгляну окремо.

Висоту обтяження видатками на цілі самоврядування ілюструє найкраще ступень обтяження ними одного мешканця. Тому подаю відповідну статистку.

Висота видаток самоврядування в 1927-28 р., що припадає на 1 мешканця в золотих (без Шлеська)

від самоуправи	звичайні	надзвичайні	загалом
сільські громади	429 zł.	— 45 zł.	474 zł.
повітова самоуправа	610 zł.	1 85 zł.	795 zł.
невиділені міста	237 zł.	10 32 zł.	33 69 zł.
виділені міста	48 04 zł.	33 31 zł.	81 35 zł.
Варшава	81 29 zł.	38 14 zł.	119 73 zł.

Джерела доходів самоврядування.

Головним джерелом доходів самоврядування є податки, а фактично додатки до податків. Вони становлять 65 проц. звичайних доходів самоврядування, а саме в сільських громадах 76 проц., в повітовій самоуправі 68 проц., в містах 58 проц. Доходи з майна і підприємств вносять в сільських громадах 8 проц., в повітовій самоуправі 3 проц., в містах около 20 проц. звичайних доходів.

Самоуправні інвестиції.

Два останні роки самоуправної господарки, а зокрема 1928 р. знаменує інтензивна інвестиційна діяльність самоврядування. Інвестиційна

ПОС. ВОЛОДИМИР ЦЕЛЕВИЧ.

Самоврядування.

На які цілі йдуть видатки самоврядування.

Офіційна статистика ділить видатки самоврядування на слідуючі категорії: 1) загальна адміністрація (адм.); 2) дороги і мости; 3) прилюдна освіта; 4) публічне здоров'я; 5) суспільна опіка; 6) різництво (різн.);

Видатки самоврядування по категоріям подає офіційна статистика не подібно, а в заокругленні і в робитиму те саме.

Сільські громади.

всвідство	адм. дороги	освіта	здор.	опіка	різ.
в тисячах					
1) львівське	2.000	1.000	2.000	500	250
2) станісл.	1.250	250	1.000	250	120
3) тернопільське	1.120	500	1.000	250	60
4) волинське	1.900	500	1.500	120	250
5) польське	2.000	250	1.000	250	250
Разом	9.370	2.510	6.500	1.370	930

Невиділені міста.

всвідство	адм. дороги	освіта	здор.	опіка	різ.
в тисячах					
1) львівське	2.400	1.800	1.400	1.000	700
2) станісл.	1.500	1.100	700	900	400
3) тернопільське	1.200	700	500	400	200
4) волинське	700	500	400	200	100
5) польське	400	140	300	100	50
Разом	6.500	4.240	3.500	2.600	1.300

Виділені міста.

всвідство	адм. дороги	освіта	здор.	опіка	різ.
в тисячах					
1) Львів	1.500	3.400	1.600	2.100	2.700
2) волинське	700	300	500	400	300
3) польське	300	200	200	40	300
Разом	4.500	4.100	2.300	2.540	3.300

таким і соціальне виховання, ті дві школи потрібні кожній нації.

Перед нами виконує дівочий хоріст справно, з розмахом і діточою привадою виправ червоними хустинками. Музика, що різко буває у Львові, добре розуміється з виправляючими. По них хлоп'ячий хоріст виконує справно мішані скоки на коні і полюбляє тому, що пацану над точністю і чистим відходом від приладу. Свідують пестки на коні жіночого відходу. Бачимо два стійки, гни, нагадуються Шпінні. Виконали п'ять вей і відходять під ентузіастичні одлески публіки. Знаменно виконать розмахом і удари виправ топірцем, а по них члени стають до виправ на дружку. І хоча не прилад для них новий, бо виправляють шойно від осени на ньому, то слізно, що вложили пильність у підготову, бо виконують її внаслідок. Новістю у нас виправи сорпани укладу Д. Сіянківної. Приконують око своєю природністю і чимсь різним. Вартоб їх видати і тимсамим поширити! Вейні на коротину драбинках, прегарно чаюжені і певно виконані, потвердили вповні направи промови голови про підпорядкування, співпрацю і обоняки. В їх укладі сайд відмітити живість і легкість будови. Кінчили виступ дівочі ритмічні виправи світлішками. Убрані в білі шапочки і в білі шерстяки, дали нам ці дівчата своєрідний образ із зими. Гралися кудями, підкидували немов м'ячем, кидалися радісно ними між собою і похилили собі всіх глядачів. Ці виправи навіть багатьох тих, що у нас говорять і пишуть про ритмічну руханку, моглиб навчати саме того, як виглядає ритмічна руханка на ділі, а не в їхніх уяві.

Вечір покінчився. У виправх взяло участь 75 руханків і руханочок. Як на нашу відлижину — вже поважне число. На жаль, не бачили ми між виправляючими ні одного студента вищих шкіл! Хтож тоді буде працювати даліше в місті в повіті?

В Тернополі довідався я, що і в повіті розвивається спротова, але певно соціалістичне життя, що громадяни Тернополя задумали аложити дар ла будівлю „Сокола“. Довідався я також, що над підготовою виступу працювали голова Товариства, Д. Сіянківна і Ярема Остапчук. Нехайже тернопільське громадянство пам'ятає, що має у себе т-во „Сокол“ і не тільки нехай посилав свою дітвору до нього, але й само нехай бере участь у виправх, а тоді не тільки перестане поважати між собою, але й перестане ходити до громадського естради, щоб воно його голило... Бо „Сокол“ має ще одно прележане звання: виплекати національну гідність!

С. Гайдучок.

Серед наших „руських“.

Талергофське свято в Знесінні.

В неділю 21. квітня 1929 відбулося в Знесінні давню заповідане і кілька разів відкладане талергофське торжество. На цьому торжестві знесінських громадян було дуже мало, прийшли лише всі до одного „руського“ зі Львова. Ініціатором цілого торжества був місцевий дяк, „руський“, Лука Старицький. Улаштуванням цього свята в Знесінні він задумував правдоподібно причинитися до регенерації „руського“ духа в Знесінні, боляй у Старому Знесінні, в якому перед світовою війною цей дух був сильно закорілений. Однак часи змінилися і тепер „руських“ у Знесінні поза місцевим дяком, парохом і ще кількома одиницями вже більше нема. Наглядно показалося це при останніх соймових виборах, в яких листа ч. 18 віддала в Знесінні 441 голосів, листа ч. 19 — 191 голосів (виключно українських робітників), листа ч. 26 — 25 голосів, а листа ч. 20 рівно 14 голосів. З огляду на специфічні місцеві відносини улаштування в теперішній момент талергофського торжества в Знесінні, скликування капалів зі Львова і роблення з ними паоводи можнаб уважати навіть свого роду провокацією місцевого українського населення, а на всякий випадок яркою капалською демонстрацією. Однак українці рішили на це не реагувати, тільки здержалися від участі в цьому торжестві і не робили також ніяких перешкод ані улаждуючим ані учасникам.

Не так поступили собі „руські“. Нахабною зрочкацією в їх боку, яка могла мати кепські аспекти для самих її ініціаторів, був осьтакій їх поступок: Кілька учених-українців переходило, вертаючи домі в міста, поруч знесінського цвинтаря, на якому відбувалася саме талергофська панахида. З цікавості вони хвилину задержалися і хотіли приглянутися цілому обходу. Та кількох капалських юношів зі Львова, яких правдоподібно авів у скажену люту сам анд шапочок українських учених, кинулися на них без ніякої причини з палицями, викрикуючи при тім до них зовсім невідповідні до місця й обставин вислови. Навпаки очейдано покинувши цвинтар

Святкуймо без алкоголю!

Замість алкогольних напінків безалі з нагоди Празниа Воскресення Христового на святочному столі кожної української хати і кожного українського Товариства та забавового комітету красується артистично виконана карта „Ідної Школи“ змальовуюча від альногольних напінків. Такі карти можна набути за попередньому аложенні датку (бодай з зол.) в Кружку або Головіні Управі „Рідної Школи“ у Львові, Ринок 10.

і шойно пізніше розказали поміж громадянством Знесіння про цей напад. Треба при цьому зазначити, що знесінчани не звикли і не були ніяк приготувані на такий „дишарський“ виступ відважних капалських юношів супроти безборонних українських дівчат.

Самож талергофське торжество випало порівнюючи слабо. Було, що правда, кількох священників (у тому зі Львова о. В. Лончина), співав студентський капалський хор зі Львова, були й усі до одного „руські“ обох полів зі Львова, одначе з огляду на майже цілковиту відсутність знесінських громадян в цьому торжестві (поза кількома знесінськими талергофцями і їх жінками) ціле це „свято“ для знесінчан і Знесіння взагалі не представляло ніякого значіння. Воно й проминуло без ніякого ефекту.

Дивогляди.

Обурення на нечитану статтю.

Польське преса принесла комунікат „Агенції Веходней“ того змісту, що поважні кола українського громадянства сильно обурені на статтю посла Д. Палієва в „Новому Часі“, в якій він різко осудив виступ проф. С. Томашівського у Варшаві (відомий його відчит, про який була мова також у „Ділі“). Тимчасом, того числа „Нового Часу“, в якому поміщена згадана стаття пос. Д. Палієва, ніхто з українського громадянства не мав узагалі в руках, бо воно підпало конфіскації і весь його наклад забрала поліція.

Совісний свідок.

На розправу проти львівського адвоката Гжещинського, обвинуваченого в маніфістрах, покликали як одного зі свідків муштра Посифа Марка. Цей, прийшовши на саю розправу, прохав преділяти трибуналу, щоб віддала його пересудження. — Чому? — питає преділяник. А він: „Бо я в „під газом“ (п'яний).“

Про хитрих німців.

Вісторок львівське польське громадянство протестувало на вічу проти заяв представника Німеччини д-ра Шлахта щодо претенсії на Шлезьк і Поморя. Найшовся на цьому вічу і теперішній комісар „Народнього Дому“ п. М. Вачинський, який теж протестував проти німецьких посягань. Він оповідав присутнім про хитрих німців, як це вони для алекшення боротьби зі славянами в „Малопольщі“ витворили нову національність „українську“, про яку досі ніхто не чув. Шкода, що п. Вачинський не є німцем; може він також міг би видумати щось нового.

НОВИНКИ

— В квітню неділю комітет пань продаватиме під усіма львівськими церквами шутки на дохід українських інвалідів.

— Виїзд ред. О. Ревюка до Америки. Редактор американського українського щоденника „Свобода“ і голова Об'єднання Українських Організацій в Злучених Державах Півн. Америки Омелян Ревюк анівав передчором (вісторок) вечером до Америки. Ред. О. Ревюк пробув у краю майже два місяці та знайомився всесторонньо з нашим життям і положенням. В часі між 8. і 20. квітня відбув він поїздку на Радниську Україну. Вернувши в неділю ранком з Радниської України ред. Ревюк пращався протягом останніх трьох днів з українськими установами і дітями та доповнював свої інформації про наше положення. Вчора відіслав він і нашу редакцію, працюючись в її робітниках та бажуючи їм успіху в важкій і відповідальній праці. Ми бажавмо ред. О. Ревюкові щасливої дороги, а по повероті на своє становище в Америці успішної праці над закріпленням, поширенням і поглибленням організації українців в Америці та налагодженням якнайсправніших і найтісніших зв'язків зі старим краєм. Від ред. Ревюка ми довідалися, що скоро приїде до нас другий редактор амер. „Свободи“ д-р О. Мишуга.

— Новий гість з Америки. Вчора приїхав до Львова зі Злуч. Держав Півн. Америки наш земляк д-р А. Т. Кібзей. Лікар А. Кібзей виїхав до Америки ще малою дитиною перед великою війною. Походить він з села Мишків, згадницького повіту. В Америці покинула середню школу і ме-

личні студії. Тепер пробуває стало в Детройт, де працює як лікар. До краю приїхав, щоб відвідати родину та зайнятися деякими фаховими студіями тут, а потім в Європі. Нині відіслав д-р Кібзей нашу редакцію.

— Між зимою і весною. Заки дійдуть до нас прогнози метеорологів, усе те, що напише преса про температуру, стає неточним або й зовсім фальшивим у хвиліни появи газет. Вістки з різних країн, а навіть різних місць рідного краю, говорять наперемінно про студії і про весняне тепло. У наших горах ще тримають приморозки, по селах температура не перевищує 2 ст. тепла, а в містах маємо подекуди вже й 8 степ. Одночасно, як це не дивно, в Італії впали сніги. На Кримі, де вже були спеки, морози дійшли до 7 степ. Метелиця знищила там засіви, тютюн і виноградники.

— Темна хроніка. Арештували віденського фальшивого банкрута, купця Леопольда Штрауса, що ошукав людей на 900.000 шилінгів і сховався до Польщі. — У Львові переловили двох вуличних ошуканців, Ізака Цукерберга і Івана Куліка, що вже віддавали перепродавали найвмиріжні безвартісні предмети. — Невідомі вломники розбили у ночі крамницю на вул. Скарбківській і забрали з розрізаної каси 30 зол.

— Срібні 5-золотівки. Дотепер польський „золотий“ був папером; у найближчі часі він стане сріблом. Державна карбівня випустить 28 мільйонів шук „золотівок“. Можна уявити собі, як люди кинуться на цю нову монету!

— Нещастя й катастрофи. На „Замковій горі“ в Перемишлі найшов молодий хлопець гранат і почав ним бавитися; гранат вибухнув, розірвав йому руку, поранив лице, нарушив око і зломив ногу. — Біля Яворова полсучався польський військовий літак підчас лету; апарат осівши трохи розбився разом з керманічем. — На військовій летунській майдані в Епіналь (Франція) вітер зірвав бальон, який упавши збив 1 особу, а 4 ранив. — Біля Скерневиць горять ліси; досі згоріло 15 моргів. — На шляху Іркутськ-Чита поїзд вилетів зі шни; 6 убитих, 9 тяжко раних. Причиною катастрофи кривий шлях, нарушений недавнім землетрусом. — У фабриці брикетів у Валенсен (Німеччина) вибух убив 2 особи і зранив 11. — У Берліні згорів один із базарів. — Між Боснією і Хорватією зірваний напором ледників єдиний міст, що їх лучив.

— Ріжні вістки. Англійський король остаточно виждоровів і дакує маніфестом всім за докази симпатії підчас його недуги. — Передмістя Риги залиті водою; кілька пароходів у пристані є під загрозою, що крига їх знищить. — У Бельгії відчували нові довгі тремтіння землі; над містом прегопана погода; населення схильоване втіаке. — На похорони князя Гайріха пруського приїхало до Екерсерде 5000 гостей. — У Парижі закінчилися 5-денні „змагання“ танцюристів; першу нагороду за найкращі танці дістав мнунуорічний переможець еспапеч Сальвадор Фонт Міралес. — У Мюнхені помер у 72 р. життя драматург Гайріх Штобінгер, автор дуже популярних комедій: „Варвари“, „Атака Іздіц“, „Панна Турбійон“, „Хлопець сидів над джерелом“ і опереток: „Батько режіменту“ і „Улюбленець наріжні“. — У Дункерці згоріла цінна бібліотека з 90.000 томами і рукописами. — Французька статистика стверджує, що цього року вродилось на 5000 більше дітей у Франції, як у минулому.

— Перерізка національного гімну. Головна управа польських музичних і співочих союзів у Варшаві розписала конкурс на нову інструментальну польського національного гімну „Еще Польска“... Мотивом конкурсу був погляд, що гімн музично не робить досить сильною вражіння. Конкурс не дав позитивного вислідку. З присланих творів на почесну згадку заслужила лише праця проф. Гавсмана зі Львова, яку шойно треба переробити.

— Поляки в Київі. Київський польський тиждень „Трибуна Радзєцка“ приносить звістку про скількість поляків у Київі. Має їх бути 13 тисяч; це здебільша робітники та ремісники. Цифра подана на підставі останньої офіційної статистики.

— Ображені дентисти. У суді в Булапешті розбирали цими днями цікаву справу. Союз малярських дентистів подав у суд драматурга Фодора за образу честі. У новій пєсі Фодора „Заколясний пісня“ є такий діяльог: „Жінки лише шкодять науці. Я маю знайомого, що мріяв про наукову працю. На його дорозі станула жінка і він зовсім пропав“. „Щож таке? Він став алькоголіком?“ „Гірше. Він став дентистом“. Заступник Фодора, директор театру, боронив себе так: „У пєсі автор не нападає на дентистів, а на жінок, що є перепорою в науковій праці своїх мужів. В ім'я свободи сцени і протесту рішуче проти скарг дентистів. Завтра таку-же скаргу внесуть жінки-

вільнозвучає біржовики і театр не зможе існувати". Однак суд признав рацію дентистам і оцінив порушення їхньої честі на 50 пенгів відшкодування. Тепер черга за союзом оборони жіночих прав.

— **Смерть великої журналістки.** У Парижі померла в 74 р. життя письменниці та журналістки Северін, що працювала в кількох денниках і журналах та брала живу участь у суспільному житті як завзята представниця свободної думки та жіночої рівноправності. Її дівоче ім'я було Кароліна Ремі. „Северін" це псевдонім. У 15 році життя вона вийшла заміж проти волі батьків, але швидко розчарувалась у подружжя і розвелась. Згодом вийшла заміж удруге за вченого д-ра Геббарда, можливою людиною, що дав їй змогу стати самостійною і боротись за близькі їй революційні, наскрізь республіканські ідеї. У Брюсселі познайомилась вона з визначним письменником Жюль Валесом, що жина тоді на вигнанні. Її муж допоміг своїми фондами оснувати славний „Крі де пепл" (Народний крик), який видавав Валес. Після смерті Валеса в 1885 р. Северін продовжувала його працю як редакторка цього часопису до 1888 р. Відома її активна участь у процесі Драйфуса і у противоенній пропаганді. Між її повістями особливу вагу має „Ліна", що є автобіографією.

— **Проти кари смерті.** Ціла низка письменників і мистців внесла до німецького парламенту (комітету, що редагує новий кримінальний кодекс) заяву з домаганнями, щоби Німеччина пішла за прикладом тих культурних країн, які скасували кару смерті. Заяву підписали між іншим брати Манн, Бруно Франк, Франц Блай, Макс Брод, А. Керр, Макс Ліберман, Густав Майрінк, Макс Райнгард, Франц Верфель, Арнольд і Стефан Цвайг.

— **Оригінальний дарунок.** Французький уряд з нагоди 50-ліття священства пали переслав йому гіпсовий відлив великої плоскорізьби, що наводиться в Ангкорі (Камбоджа, Східній Індокитай). Ця плоскорізьба змальовує рай, пекло і страшний суд на підставі будійської релігії. Її оригінальний проєкт знаходиться в індо-китайському музеї в Парижі.

— **Актори проти цирку.** Магістрат у Торуні дав дозвіл на вїзд до Торуня німецькому славному циркові Гагенбека. Місцевий відділ союзу польських сценічних артистів рішив запротестувати проти нього. Підчас вистави в театрі перервали гру і прочитали заяву, що на знак протесту вводять одну хвилю мовчанки. Польські актори розвивають свій протест аргументом, що в цирку Гагенбека є 90 проц. чужинців і що цирк вивезе з міста багато грошей на чужину.

— **Париські ластівки.** Париська преса поміщує веселу весілку аністку: у Париж приїхали перші індійські магараджі. Шороку на весну злітаються вони туди, мов ластівки. Весь рік збирають вони нові скарби, щоби витратити їх у „сучасному Вавилоні" легкою рукою. Скільки тисяч французів живе з таких гостей! Найпопулярнішими є в Парижі магараджі з Капуртала. Один із париських денників уже нарахував, що в Індії є аж 612 держав і 118 на-лів суверенних князів, з яких тільки трохи замало відвідує Париж. Дотичні урядові органи, що мають дбати за пропаганду туристики до Франції повинні би звернути більше уваги на індійських магарадж і добитись більш кредитів на цю пропаганду. Навіть 40 мільйонів не є забагато, коли магараджі в більшій сільськості і частіше відвідуватимуть Париж!

3 судової салі.

Політичний процес проти 31 селян в Тернопільщині.

В четвер 25. квітня ц. р. продовжувано далі переслухування свідків.

Зізнання свідків.

Більше як п'ятнадцять селянок(ок) зі села Чистилова, які визнавали в четвер у характері свідків під присягою, стверджували, що св. Юрків — це відомий авантюрист у с. Чистилові. Він-то не шукав зачіпки не лише із сусідами, але без ніякої основи починав також сварки з кожним селом у Чистилові, який йому в чимнебудь і лаявся. Однак вже найбільше матеріяли від нього сусіди, з якими він вічно сварився, а навіть заводив бійки. Свідки ці заявляли на питання предсідника, що на їх скарги перед візтом на св. Юркова віт ніколи не інтерв'ював, бо його боявся. Зноваж командант повізав, якого вони повідомляли про кожний випадок із св. Юрковим, здійгав раменами і не починав ніякої енергійної акції, щоби темпераментно Юркова трохи присмирити. Тому селяни його в боялися.

Дуже характеристичні зізнання про особу св. Юркова вложили під присягою св. Францішок Гаворня, римо-кат., теперішній віт у Чистилові. Він повсюди в цій основі зізнання своїх одно-

сельчан і заявив, що ще в 1927 р. за наказного громадського комісара запало рішення громадської ради, щоби св. Юркова виселити зі села Чистилова за його поведінку (він безбаченко і його приваєжність до Чистилова сумніва). Але цей ухвал не переведено в життя, бо в кілька днів після цієї ухвали арештовано наказного комісара, якого по переслуханні в Тернополі зараз таки випущено на волю, але усунуто його зі становища комісара. Свідок каже, що не знав ані не чув нічого про комуністичну агітацію в селі Чистилові. Таксамо визнавали всі інші селяни (ки), яких нині переслухувано.

Опісля стверджено із судових актів з Тернополя, що оба. Собельзон сидів в арешті від 2. травня 1925 р. до липня того року за те, що 1-го травня 1925 р. розкидав комуністичну бібулу і лютючки підчас робітничих обходів у Тернополі. Тимчасом св. Юрків зізнав, що оба. Собельзон напевно був на третій комуністичній конференції в сіні в тому часі (15. травня 1925). Тому ще раз закликало св. Юркова до свід. розправи, щоб він сказав, чи оба. Собельзон був на третій конференції, чи ні. Св. Юрків твердив далі, що оба. Собельзон таки на конференції був і то в дні 15. травня 1925 р. Колиж предс. заявив йому, що оба. Собельзон сидів тоді у слідчій арешті, св. Юрків почав уже вагатись.

Після того прок. Врубель забрав слово і змінив акт обвинувачення проти 23 обвинувачених у тому напрямі, що арікс далшого їх обвинувачення по думці § 55 к. з. а обмежився лише до § 59 к. з.

Після перерви відчитувано далі акти і зізнання деяких свідків. На тому розправу перервано до завтра.

Спів за православну церкву у Львові.

В четвер 25. квітня ц. р. відбулася у львівському окружному цивільному суді розправа за посідання православної церкви у Львові при вул. Францішканській разом з сусідами парохіальними будинками. Сенатові провози предс. д-р Брун, Позовника в цій справі, черновецького митрополита д-ра Н. Котлярчука, заступав адв. д-р Ляу зі Львова і д-р Віктор Воднареску з Чернівців, адвокат православної митрополії. Позовник, православне братство при церкві під провозом рос. емігранти Ольги Леліаської, вромонаха Смарагда Колесникова і варшавського митрополита Діонісія — адв. д-р Ратвер і д-р Авербах.

Адв. д-р Ляу поставив внесення, щоб сенат допустив зміну скарги і признав агадану церкву власністю 1) греко-орієнтального фонду і 2) віддав церкву в посідання позовника. На доказ свого твердження, що церква є власністю того фонду, подав до відома сенату такий факт: Ще в березні 1928 р. звернувся митрополит Діонісій до черновецького митрополита д-ра Н. Котлярчука з пропозицією продати йому церкву разом з парохіальними будинками на його власність. Адв. д-р Ляу каже, що в самій пропозиції міститься вже „імпліцит" признавання пізньої сторони, що власником церкви є греко-орієнтальний фонд, якого заступником є саме позовник, митрополит д-р Котлярчук. Далі адв. д-р Ляу зазначає, що не подавав того факту скорше до відома сенату, бо вже на дні недали наперед почала преса вести кампанію в цій справі, іспіро-вану ріжними чинниками.

Адв. д-р Ратвер, заступник пізньої сторони, спротивився цим внесенням. Але сенат по нараді угадану зміну скарги і допустив, крім того внесення, також докази в ґрунтових книг. Після того розправу відложено аж до липня.

Розправі прислухувався уважно рому-нський консуль і кільканадцять наших релігійних апостатів (доморослих „руських").

3 концертної салі.

Шевченківський концерт „Коломийського Бонна".

Цього року цикл Шевченківських свят у Коломиї розпочав своїм концертом „Коломийський Бонн" дня 21. квітня. Афіші заповідали цікаву програму, тому не дивно, що, не зважаючи на чисто осінню слоту, сали Шаднчої Каси була не наповнена, а просто набита по береги. І концерт не завів цієї цікавості публіки. Це був дійсно небуденний, як на Коломию, вечір.

По „Заповіті" і змістовним вступним слові проф. Д. Никодимшина слідували точки напраду дуже високої мистецької вартості. Уже перші пісні „Кол. Бонна": „У перетину ходила" (Важня-нина) і „Ой, у саду, у саду" (Гайворонського) примусили публіку стріпнутися й затити від невтомна домісична прая д-р. проф. Шидих. Невтомна домісична прая д-р. проф. Шидих дала прекрасний овоч. І хто знає, який була ла дала обсяда мужеських голосів (недостача октавістів, а особава слаба партія тенорів) — чи не м'г би „Коломийський Бонн" конкурувати з анізними вже нм фаховими хорами.

Надійшли останні креації для панів „Sportive", „La Svelte", „Type Officier" 1899. Магазин париських горсетів 1-3 „Малгожата" Баторія 34 II п.

Після того співав д-р Тисяк, прийнятий бюрою оплесків. Про цього молодого співака вже досить багато писалося в наших часописах, тому нічого нового не будемо додати й ми.

Ефективною точкою була мелодекламація п. Могильницької („Причина") при фортеп'яновій супроводі п. Новодворської. Одно лиш трохи вражало: при декламації Шевченкового твору треба булоб уникати російських мелодій („Жа-воронки" Глінки) — якось воно не лишло.

Д-р Стецюк при виконанні „Гетьманія" Лисенка просто здивував своєю силою і широким діапазоном свого барітону. Арія батька з „Травіати" („Ти покинув рідний край") випала також гарно.

Цим закінчився перший відділ. Другий розпочав „К. Бонн" виконанням „Фантазії Ц-моль" Бетовена. Фортеп'янове солю в супроводі хору й оркестри! Ця річ моглаб займунувати і в більш, як Коломию, місті. П-і Коссакова добре виявлялася зі своєї трудної ролі (форт. солю).

Милою точкою був теж інступ п. Р. Сімовича (форт. солю).

П-і С. Ковбузова, як завжди, мала успіх — коломиїська публіка пишеться своєю землячкою!

Знову симпатичний п. Тисяк і нарешті остання точка: „Україні" Людкевича: сопрано солю (п. Ковбузова) в супроводі хору й оркестри. Пова цю річ не можна перейти байду. Це є новий твір нашого найсильнішого під цю пору в Галичині композитора — ще недроканий. Одних ця річ іритує, інших захоплює, а всі кажуть: європейська культура, висока марка, широкий розмах!... А я додаю: і глибока ідея! „Україні"! В цій творі і побачи дещо пророчого: зрив, боротьба, розбрат, зневага, сльози, крики... — ризиковані дисонанси, сміливі модуляції, буря звуків, широка гармонізація... І з цього хаосу викристалізовується одна ідея, яка переборює, домінує над усім: ми йдемо „нове життя, новий творити світ"... Незвичайно ясна, лагідна, мелодійна гармонія... песточе вухо півнісімо... закінчує симфонію. Якби таким ясином, погідним було майбутнє України!

Багато труду, нервів, душі вложив у підготовку цього концерту проф. Шипайло. Тож і задоволення велике: бо цей завдяки йому побачила трохи Європи і наша рідна Коломия.

I. 3-ко.

Дописи.

ПІДКАМІНЕЧЧИНА. Оскуювання чит. „Просвіти" і „Лугу" в Звиженю. Дня 15. березня ц. р. наділено в селі Звиженю коло Підкаміння чит. „Просвіти" і „Луг". Членів до обох товариств вписалося поперх сотні. До відвіду товариства увійшли найсвідоміші і найактивніші селяни, а саме: Мартин Дмитрій, Гриць Рулак, Тимоко Вікторовий, Іван Василяна та Іван Бай, та що є повна назія, що товариства розвинути наляжну їм діяльність. Заразом аїбраво на дар „Просвіти" 5.30 зол., яку то суму вислано до Гол. Відлду у Львові.

Зі спортивного життя.

Вїзд „України" до Ужгороду.

Як нас повідомляють, відомий спортовий клуб „Русь" з Ужгороду на Закарпатті, який тому два роки гостив у Львові та роїграв для амаганія з „Україною", закінчені двічі ремісово (3:3, 3:3), алаштував в днях 8. і 9. червня ц. р. спортове свято. На це свято „Русь" запросила в гості дівляську „Україну", яка роїграв в тих днях в Ужгороді два амаганія. Треба радіти, що передова українська дружина Львова зміряє свої сили в шашкотних амаганіях з передовою дружиною наших закарпатських братів, що причиниться певно до наближення й анісіонення дружніх звязків між цими обома нашими рухливими спортовими товариствами.

Німеччина—Італія.

В найближчу неділю відбудуться в Турні міждержавні амаганія коланого мача Німеччина—Італія. Ці амаганія викликають живе зацікавлення в цілій Європі.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

о. Григорій Мороз, гр.-кат. парох в Борні, помер дня 19. ц. м. в 65 році життя. З Пошвинком зійшов у могилу один з найкращих священників старої генералії. Як вірний і щиролюбивий кер-

